

Türk Diş Hekimlerinin Mesleki Kimlik Mücadelesinde Ferit Ramiz Öker Örneği

The Example of Ferit Ramiz Öker in the Struggle for Professional Identity Among Turkish Dentists

^{1b} Gülenay ÇOLAK^a, ^{1b} Kübra KABAKCIOĞLU SEĞMEN^b, ^{1b} Halil Ata BIÇAKÇIOĞLU^a

^aGazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Periodontoloji AD, Ankara, Türkiye

^bÖndokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tarih Bölümü, Samsun, Türkiye

ÖZET Bu çalışmada, Erken Cumhuriyet Dönemi'nde Ferit Ramiz Öker'in nezdinde tüm diş hekimlerinin yaşadıkları problemler, mesleki kimliklerini kazanma sürecinde yaşadıkları zorluklar ele alınmıştır. Diş hekimlerinin, yıllar boyunca süregelen mesleklerle çabalarını gün yüzüne çıkarmak hedeflenmiştir. Bu makalede, Dişçilik Âlemi (1 Haziran 1924) dergisini çıkaran Ferit Ramiz Öker'in mesleğe ait ortaya koyduğu problemler -itibar, ünvan, yetersiz koşullar gibi- anlatı araştırması yöntemiyle analiz edilmiştir. Disiplinler arası bir çalışma olan bu makalede, derginin Latinize edilmesi akademisyen bir tarihçi tarafından, mesleki içeriklerin analizi ve diş hekimliğine ilişkin sorunların tespiti ise akademisyen diş hekimleri tarafından yapılmıştır. Dönemin Osmanlıca birinci el kaynakları Latinize edilmiş ve anlamlandırılmış, konu ile alakalı literatür taraması (gazete, makale, dergi ve kitaplar) yapılmış, veriler bilimsel metodolojiye uygun olarak sunulmaya çalışılmıştır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Ferit Ramiz ve meslektaşlarının yaşadıkları sorunlar (eğitimdeki eksiklikler, maddi imkânsızlıklar, Avrupa'yı takip edememek, hekimlik haklarının korunamaması) ve mesleğe yönelik ön yargıların (nalbant, berber, kırık-çıkıkçıların yapabileceği basit bir iş olarak görülmesi, doktor ünvanını kullanılmaması) kırılması için verdikleri mücadelelerde karşılaştıkları zorluklar ortaya koyulmuştur. Dönemin diş hekimleri Avrupa'daki mesleğe yönelik tıbbi gelişmeleri yakından takip ediyor, Batı'dan kopmamış bir eğitim sisteminin kurulması için çabalıyorlardı. Diş hekimliği mesleği çoğunlukla berber, nalbant, kırık çıkıkçı gibi eğitimsiz kişilerin tekelinde kaldığından yıllarca sıradan bir iş alanı olarak görülmüştür. Erken Cumhuriyet Dönemi'nde Türkiye'de diş hekimliği fakültelerinin açılmasıyla beraber akademik eğitim alan öğrenciler ve mezunlar kimlik mücadelesine girişmişlerdir. Bu bağlamda mesleği eski anlayışlardan kurtarmaya, hak ettiği itibarı kazandırmaya, basın-yayın yoluyla seslerini duyurmaya gayret etmişlerdir. Ferit Ramiz Öker, bu mücadeleye maddi ve manevi destek sunan kişilerden sadece bir tanesidir. Çıkardığı dergi ve yazdığı makaleleriyle bu yolda öngördüğü mesleğe ait problemleri ve zorlukları ortaya koymak yerine arayışları sunmaya çalışmıştır.

ABSTRACT This study examines the challenges faced by dentists during the Early Republican Period in Türkiye, focusing on the experiences of Ferit Ramiz Öker. It aims to shed light on the long-standing efforts of dentists to professionalize their field and gain a distinct occupational identity. This article analyzes the professional issues highlighted by Ferit Ramiz Öker -such as lack of prestige, ambiguity surrounding professional titles, and inadequate working conditions- through a narrative research methodology, based on the journal Dişçilik Âlemi (June 1, 1924). As an interdisciplinary study, the transliteration of the journal from Ottoman Turkish was carried out by an academic historian, while the analysis of its professional content and the identification of dentistry-related problems were conducted by academic dentists. Primary Ottoman Turkish sources were transliterated and interpreted, and a literature review covering newspapers, articles, journals, and books relevant to the topic was conducted. The data were presented in accordance with scientific methodology. In the early years of the Republic, Ferit Ramiz and his colleagues faced numerous challenges, including deficiencies in education, financial hardship, lack of access to developments in European dentistry, and the failure to protect their professional rights. Dentists also struggled against widespread prejudices that reduced dentistry to a simplistic trade-one believed to be performed by barbers, farriers, or bone-setters-and they were denied the use of the title "doctor". Despite these obstacles, they persistently fought for the recognition of their profession. Dentists of the time closely followed medical developments in Europe and worked to establish a modern educational system aligned with Western standards. For many years, dentistry in Türkiye was regarded as a rudimentary trade dominated by untrained individuals such as barbers, farriers, and bone-setters. With the establishment of dentistry faculties in the Early Republican Period, academically trained students and graduates began to fight for professional recognition. They aimed to liberate the profession from outdated perceptions, gain the respect it deserved, and make their voices heard through the press and publications. Ferit Ramiz Öker was one of the many individuals who contributed materially and morally to this struggle. Through his journal and writings, he sought not merely to highlight the challenges faced by the profession, but also to offer solutions for its advancement.

Anahtar Kelimeler: Diş hekimliği; Ferit Ramiz; mesleki mücadele

Keywords: Dentistry; Ferit Ramiz; professional struggle

Correspondence: Kübra KABAKCIOĞLU SEĞMEN

Öndokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tarih Bölümü, Samsun, Türkiye

E-mail: kubrakabakcioglu446@gmail.com

Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Medical Ethics, Law and History.

Received: 11 Mar 2025

Received in revised form: 13 May 2025

Accepted: 08 Jun 2025

Available online: 08 Sep 2025

2146-8982 / Copyright © 2025 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

“Eğer ilerlemek, diğer ilerlemiş memleketlere yetişmek
istiyorsak her şeyde olduğu gibi bu mesleğe de hor
bakmamak geliştirmek ve terfi çarelerini aramak mecburiyetindeyiz.”
(Ferit Ramiz Öker)

Klasik Osmanlı Dönemi’nde diş çekmek için usta-çırak ilişkisiyle yetişen ve cerrahlık belgesi (şehadetname) alan halk hekimleri bulunmaktaydı. Bu kişiler, şehadetname belgesi ile dışarıda dişçilik yapabilirlerdi. Asıl mesleği diş hekimliği olmayan berberler, sünnetçiler ve kırık çıkıkçılar dahi diş çekme yetkisine sahip kabul edilirdi. Sağlık hizmetleri alanının dışında kalan nalbantlardan ve demirci esnafının da diş çektiği bilinmektedir. Toplum içerisinde modern anlamda ağız ve diş sağlığı bakımı çok yaygın olmadığından, diş çekimi için en çok berber esnafı tercih edilirdi.¹ Bu durum, 1909 yılına kadar devam etmiştir. Nitekim bu tarihte diş hekimliği eğitimi gerektiren bir meslek statüsünde görülmüş ve 28 Ekim 1909 tarihinde aktif eğitimine başlamıştır.²

Kurumun adı ve koşulları zaman içerisinde değişse de mektepli diş hekimleri ve alaylı dişçi yamakları arasında süregelen bir mücadele eksik olmamıştır. Günümüzde dahi atadan dededen gelen geleneğe bağlı ilmi vasfı olmayan bu uygulamalar, halk arasında hâlâ rağbet görmektedir. Mesela Kırıkhan dişçileri, usta-çırak ilişkisiyle seyyar dişçi olarak köy köy gezerek ağırlıklı olarak diş çekimi ve protez üzerinden kazanç elde etmektedirler. Gelinek noktasında bir yanda diş hekimliği mesleğini bilimsel bir zemin üzerinde inşa etmeye çalışan akademik bir grup, diğer yanda dişçiliğini işçilik olarak icra eden bir kesim ortaya çıkmıştır. Böyle bir ortamda geniş halk kitleleri, eğitim durumlarına çok dikkat etmedikleri için ulaşılır buldukları dişçileri tercih etmekte ve eğitimine bakmaksızın hepsini işçi statüsünde görmektedir.

Bu durum, mesleki kimliğini inşa çabasında olan diş hekimlerini binlerce yıllık alışlagelmiş dişçi algısıyla mücadele etmek zorunda bırakmıştır. Genç Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk dönemlerinde çıkan *Diş Tabipleri Cemiyeti Mecmuası* ve makalemizin de ana kaynağını oluşturan *Dişçilik Âlemi Mecmuası* bu amaçla yayın hayatına başlamıştır.³

Dişçilik Âlemi Mecmuası’nın “Maksat ve Mesleğimiz” başlıklı kısmında geçen ifadeler, aslında baş

edilmesi gereken problemin neler olduğunu çok güzel ifade etmektedir. Dergiye göre diş hekimliği, Batı’da olduğu gibi bizim ülkemizde de günden güne gelişen büyük bir ilim dalı olarak aynı gelişmeye mazhar olmalıdır. Bu noktada en büyük problem, diş hekimlerine yönelik eski zihniyetin ortadan kaldırılmasıdır.⁴

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Diş hekimlerinin mücadelelerini yazın yolu ile gerçekleştirmeye, mesleğin önemini halka anlatmaya ve bu bilinci yaymaya çalışan Halid Şazi Bey, Suat İsmail Gürkan, Kazım Esad Devrim ve Ferit Ramiz Öker gibi pek çok entelektüel diş hekimi bulunmaktadır.

Bu çalışmada, Ferit Ramiz Öker’in bu misyon uğruna sarf ettiği çabalar *Diş Tabipleri Cemiyeti Mecmuası*’nda (1923-1928), *Dişçilik Âlemi Mecmuası*’nda (1924-1929) ve gazetelerde kaleme aldığı makaleler ve Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi’nde (BOA) kendisine ait belgeler üzerinden analiz edilerek ortaya konulmuştur. *Milli Kütüphane*’den temin edilen *Dişçilik Âlemi Mecmuası*’nın ilgili sayıları konularla bağlantılı olarak taranmış, bu bağlamda 1924 yılının 1, 3 ve 9. sayısı, 1925 yılının 14. sayısı ve 1926 yılının 18. sayısı esas alınmıştır. Derginin Osmanlıca olan yazıları, günümüz Türkçesine (transkripsiyon) çevrilmiş ve yazılar temalarına göre tasnif edilmiştir. Bir sonraki aşamada ise belirlenen konular üzerinden ikinci el kaynaklara ve dönemin gazetelerinden Akşam (1935), Cumhuriyet (1936), Vakıf (1939), Milliyet (1968) yazılarına ulaşılmış ve değerlendirilmiştir. Araştırmamız, bu yönüyle orijinaldir; çünkü bu alanda daha önce yapılmamış bir inceleme sunmaktadır. Zira benzer bir çalışma mevcut literatürde yer almamaktadır.

BULGULAR

“...[*Dişçilik Âlemi*] şu zamanda neşriyat hususundaki maddi ve manevi birçok müşkülata rağmen her türlü fedakarlıkları göze alarak mesleğin ilerlemesi ve yükselmesi için icap eden faaliyetten geri durmamağa azmetmiştir.”

Ferit Ramiz Öker’in özel ve mesleki hayatına dair bilgilerimiz oldukça sınırlıdır. Baba Ramiz Öker,

Harbiye Nezareti Piyade Dairesi eski memurlarındandır. Beş ay süren bir rahatsızlık geçirmiş ve ardından vefat etmiştir. Ölümü üzerine Akşam gazetesine verilen 2 Ağustos 1935 tarihli ilanda iki çocuğunun olduğu belirtiliyordu. Bunlar, Heykeltıraş Rezzan Hanım ve Diş Hekimi Ferit Ramiz Bey idi.⁵

Ferit Ramiz Bey'in kız kardeşi Türkiye'nin ilk kadın heykeltıraşlarındandır. Onun beyanına göre diş hekimi olan abisi daha küçük yaşlardan itibaren resme meraklı bir çocuktur.⁶ Ferit Ramiz Bey, 8 Haziran 1968 tarihinde vefat etmiştir. Milliyet gazetesine “çok acı bir kayıp” olarak verilen ölüm ilanından yaptığımız çıkarıma göre eşi Leyla Hanım'dır, Melda ve Levent adlı iki çocuğu bulunmaktadır (Resim 1, Resim 2).⁷

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi'nden (BOA) ve dönemin gazetelerinden edindiğimiz bilgiye göre Ferit Ramiz Bey'in yurt dışı ile mesleki bir bağı bulunmaktaydı. Hayatına dair arşivde bulduğumuz Şubat 1923 tarihli en eski Osmanlıca belgeye dayanarak Ferit Ramiz Bey'in eğitimi için bir müddet Almanya'da kaldığını ve

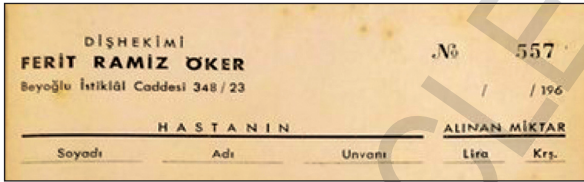
eğitimi tamamlayıp ülkesine döndüğünde canını sıkı bir problemle karşılaştığını anlıyoruz. Ferit Ramiz'e 6 Şubat 1923 yılında tebliğ edilen bir yazıda Belgrad'daki İsviçre Konsolosluğundan 300 dinar borç aldığı, geri ödemediği ve ödemesi gerektiği bildiriliyordu.⁸ Ferit Ramiz Bey'in emniyete cevap niteliğinde yazdığı mektuptan bu habere moralinin çok bozulduğunu çıkarıyoruz (Resim 3).

Mektubuna göre Ferit Ramiz Bey, eğitimi için gittiği Almanya'dan dönerken parasız kalmıştı. İstanbul'a dönebilmesi için gerekli olan yol parasına ihtiyacı vardı. Bu genç öğrenci, o dönemde Türk vatandaşlarının işlerine vekâleten bakan Belgrad'daki İsviçre Konsolosluğuna gitmişti. Oradaki Konsolos Bey, Ferit Ramiz Bey'e İstanbul'a vardığında parayı kendisine geri göndermesi şartıyla 300 dinar borç vermişti.⁹ Ferit Ramiz Bey döndükten sonra parayı Londra'da bir öğretmen olan Con Kalipiston adlı bir şahısla postaneden göndermiş ve borç aldığı konsolosluktan bir haber çıkmayınca paranın yerine ulaştığını düşünmüştü.

Fakat gelen tebliğde borcunu ödemediği bildirilince, Ferit Ramiz bir Türk öğrencisi hakkında kötü düşünceye sahip olunmasını, millî bir şeref ve haysiyet meselesi olarak algıladığını belirtilmiştir. Parayı İstanbul'a gelir gelmez gönderdiğini, fakat gerekirse ikinci defa bile olsa verebileceğini bildirmiştir. Genç diş hekimini inciten bu itham, 3 Mart 1923 tarihinde parayı yatırdığına dair faturayı ortaya koyması neticesinde düzelmiştir.⁸

Eğitimi tamamladıktan sonra uzun yıllar mesleğini İstanbul'da devam ettiren Ferit Ramiz, özel muayenehanesinde hasta kabulüne başlamıştır. Bu süreçte Ferit Ramiz Bey'in, İstanbul ile sınırlı kalmayıp sık sık yurt dışında yapılan kongrelere ve toplantılara katıldığı dönüşünün ardından gazetelere verdiği ilanlardan anlaşılmaktadır.¹⁰ Mesela 1 Eylül 1936 tarihli Cumhuriyet gazetesinde çıkan: “*Viyana kongresinden avdetle hastalarını kabule başlamıştır*” ilânında Ferit Ramiz Bey'in katıldığı Viyana Kongresi'nden muayenehanesine döndüğü yazılmaktaydı.¹¹

Esasında Ferit Ramiz Bey, bütün dünya diş hekimleriyle uluslararası birlikteliği yakalamaya çalışan aydın bir kişiydi. Çünkü bu temasların etkilerinin

RESİM 1: Ferit Ramiz Öker'e ait makbuz kağıdı

RESİM 2: Ölüm ilanı.⁷

küçümsenmeyecek derecede önemli olduğunun farkındaydı. Ona göre Türk diş hekimleri, bütün dünya diş hekimleriyle hem düşünsel hem de mesleki anlamda iletişimde olmalıydı. Bu sebeple *Yedinci Beynelmilel Dişçilik Kongresi*'nin amacını ve önemini dergisinde ele almış ve -daha bir yıl önceden- bu kongreye katılımın önemli olduğunu belirtmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nde Ağustos 1926 tarihinde gerçekleştirilecek bu kongreye Diş Tabipleri Cemiyetinden en az iki kişinin Türk diş hekimlerini temsilen katılması onun için büyük önem arz ediyordu. Bunun için de devletin gerekli teşviki ve maddi katkıyı sunmasını adeta ülkenin bir onur meselesi olarak görüyordu.¹²

Alanıyla ilgili *Pülp ve Pülpitler* adlı bir kitabı da olan Ferit Ramiz Bey, bir yandan mesleğini icra ederken bir yandan da diş hekimliğinin bilime dayalı bir saha olduğunu kanıtlamak için çaba göstermekteydi.¹³ Bin yıllık süregelen ön yargılı fikirler ve uygulamalarla mücadele eden Ferit Ramiz Bey, sadece geleneksel halk arasında değil eğitimli kesimler arasında da basit görülen mesleğe akademik bir kimlik kazandırmak istiyordu.

Bunu yazı vasıtasıyla başlatmayı düşünen Ferit Ramiz Bey, *Dişçilik Âlemi Mecmuası* adı altında bir dergi çıkarmıştı. Kendisinin hem sorumlusu hem de başyazarı olduğu bu dergi, 1924-1929 yılları arasında çıkmış ve toplamda 34 sayı yayımlanmıştı. Derginin ilk sayfasında, Dişçilik Âlemi yazısı ile o dönemin etkin dili olan Fransızca olarak "Le Monde Dentaire" ve *Dişçilik Âlemi*'nin Fransızca okunuşu "Dıchjılık Alemlı" ibareleri yer almaktaydı.¹⁴ Fransızca isminin altında derginin amacını kısa ve net bir şekilde özetleyen "*Dişçilik fenninin terakkisine hizmet eder fenni, tıbbi ve mesleki mecmuadır*" ifadesi ise derginin yayın hayatı boyunca değişikliğe uğramadan yerini korumuştur.

Ferit Ramiz, derginin girişinde "*maksat ve mesleğimiz*" ifadesiyle derginin politikası hakkında da bilgi vermiştir.¹⁴ Diğer sayılarında ise diş hekimlerinin mesleki kimlik mücadelelerini "*mesleki haberler*" başlığı altında sunmaya çalışmıştır.

Daha önce de belirtildiği üzere Ferit Ramiz Bey, *Dişçilik Âlemi* dergisini 1 Haziran 1924 tarihinde yayın hayatına başlatmıştı. Böyle bir dergi çıkart-

maktaki başlıca amacı, Cumhuriyet ile birlikte her bilim dalında yaşanan gelişmenin, aydınlanmanın ve sergilenen akademik tavrın diş hekimliğinde de gösterilmesini sağlamaktı.

Arzu edilen nokta, bu mesleğin Batı'da olduğu gibi Türkiye'de de aynı gelişmeye sahip olmasıydı. Öyle anlaşıyor ki daha üniversite sıralarında iken Ramiz Bey diş hekimliği mesleğine yönelik eski zihniyetin yüklediği ön yargılı kalıpları yıkmak istiyordu.¹⁴ Onun nezdinde diş hekimlerinin "Dişçi!" diye çağırılması hakaret içeren bir üsluptu. Çünkü bir berber yamağını çağırır gibi sarf edilen sözler bazen aydın kişiler tarafından da kullanılıyordu ve O, bu durum için: "Benliğimizde büyük yaralar açmıştır" diyordu.^{14,15}

Ferit Ramiz Bey, dişçilik fakültesi açıldıktan sonra mesleğinin niteliklerinin takdir görmesini beklerken, hüsrana uğramıştır. Mesela doktor ünvanının kullanılmasında çıkarılan engeller vardı. Ferit Ramiz Bey'e göre "Bazıları bu ünvanın yalnızca kendileri için kullanılmasından memnunlardı".¹⁴ Üstelik bu durumdan şikâyetçi olan sadece Ferit Ramiz değildi. Örneğin Diş Hekimi Suat İsmail Bey, 7 Temmuz 1939 tarihli Vakit gazetesinde "Doktor mu tabip mi? Diş doktorları Sıhhat Vekâletinin kararına itiraz ediyorlar, doktora vermeyen doktora doktor deniyor da diş tabiplerine niçin denilmesin?" başlıklı bir yazıda fikrini ortaya koymuştur.¹⁶

Yeni alfabeye geçildiği zaman diş tabiplerinin tabelalarında yazan tabip kelimesinin yerine tam karşılığı olan doktor kelimesinin yazılması, tepkiye neden olan bir durum yaratmıştır. Sıhhiye Vekâleti (Sağlık Bakanlığı), diş hekimlerinin tabelalarında yazan doktor kelimesinin kaldırılmasını ve yerine eskisi gibi tabip yazılmasını istemişti. Bu duruma sunulan gerekçe ise doktora yapmadıkları için doktor ünvanını kullanamayacakları idi. Oysaki Suat Bey'in dediği gibi yeni mezun bir tıp hekimi (tabibi) nasıl hemen doktor ünvanını kullanabiliyorsa diş hekimleri de kendilerine doktor ünvanını verebilmeliydi.

Gazete yazılarının incelenmesi sonucunda, diş doktorlarının daha önce Sıhhiye Vekâleti tarafından iki defa uyarıldığı, ancak hiçbir diş doktorunun tabelasındaki "doktor" kelimesini silmediği anlaşılmaktadır. Bu durum, diş doktorlarının mesleki

kimliklerini inşa etme konusunda uzun süredir mücadele ettiklerini ortaya koymaktadır.

Mücadele edilen diğer bir saha eğitim süresi, programı ve fakültelerin donanımıydı. Ferit Ramiz Bey, dergisinin ilk sayısında “Avrupa Dışçılık Aleminde Mesleki Faaliyetler” başlığı adı altında büyük ölçüde Avrupa’da ve Amerika Birleşik Devletleri’nde eğitim sistemine yer vermiştir.¹⁷ Dikkat çektiği nokta, Türkiye’deki dış hekimlerinin aldığı eğitimin yetersizliği idi. Ferit Ramiz Bey Amerika Birleşik Devletleri’nde, İtalya’da, Fransa’da, Almanya’da, hatta Amerika Birleşik Devletleri’nin küçük hükümetlerinde eğitim sürelerinin 5-6 sene olduğunu, buna karşılık Türkiye’de sadece 3 yıl olmasını iyi bir dış hekimini yetiştirmek için yeterli süre olarak görmemekteydi. Hatta bunu “sudan bir eğitim” olarak tanımlamaktaydı. Türkiye’deki dış hekimliği fakültelerinin hak ettiği değeri görmesi ve kaliteyi yakalaması adına fakültenin idaresini de eleştiren Ferit Ramiz Bey, ilerlemek için fakülte yönetiminin meslekte kendini ispat etmiş bir dış hekimine ve hatta gerekiyorsa yabancı bir uzmana bırakılması fedakârlığının gösterilmesini öneriyordu.¹⁸

TARTIŞMA

Dış hekimliği mesleğinin, Batı devletlerinde olduğu gibi ülkemizde de gelişmelere açık olması ve ön yargılı eski fikirlerin ortadan kaldırılması doğrultusunda adımlar atılmaya çalışılmıştır. Bunu sağlamaya çalışan kişilerden birisi de mesleğin içerisinde olan Ferit Ramiz Öker’dir. Dış Hekimi Ferit Ramiz Bey, kişisel gayretleriyle mesleğin hak ettiği değeri bulması için *Dışçılık Âlemi Mecmuası Dergisi* (1924-1929) aracılığıyla yani yayın yoluyla seslerini duyurmaya çalışmıştır. Derginin öne çıkan özelliği ise dışçılık alanıyla ilgili bilgiler vermesinin yanı sıra dış tabiplerinin yaşadığı sorunlara ve mesleki kimlik mücadelelerine yer vermiş olmasıdır.

Bu çalışmada, Ferit Ramiz Öker özelinde dış hekimlerinin Erken Cumhuriyet Dönemi’nde yaşadıkları sorunlar ve öneriler bir hekimin gözünden incelenmeye çalışılmıştır. Mesleğe ve bu mesleği icra edenlere dair bazı problemlerin çözüme kavuştuğunu fakat bazı problemlerin ise hâlâ devam ettiğini söy-

leyebiliriz. Örneğin Ferit Ramiz Bey nezdinde problem olarak görülen eğitim süresinin 3 yıl gibi kısa olması, daha O hayatta iken 11 Temmuz 1964 tarihinde 5 yıla çıkarılarak değiştirilmiştir.

Öte yandan yurt dışındaki dış hekimliği ile ilgili akademik yayın ve faaliyetleri yakından takip eden Ferit Ramiz Bey, meslektaşlarının da uluslararası bilimsel, entelektüel ortamda olmalarını ve kongrelere katılabilmelerini arzu etmektedir. Etkinliklere katılımın sağlanması için devletin maddi ve manevi desteğini sunması onun önerileri arasında yer almaktadır.

SONUÇ

Erken Cumhuriyet Dönemi’nde dış hekimliği mesleği, geleneksel ve toplumsal ön yargılarla şekillenmiş bir algı ortamında kurumsallaşma mücadelesi vermiştir. Ferit Ramiz Öker örneğinde görüldüğü üzere bu mücadele yalnızca mesleki statünün yükseltilmesi değil, aynı zamanda kamusal ve entelektüel düzlemde mesleki kimliğin inşasını da kapsamaktadır. Öker’in yazılı basın aracılığıyla yürüttüğü çabalar, dış hekimliğinin ilmi bir disiplin olarak kabul edilmesini ve mesleğin doktorluk statüsünde eş değer biçimde değerlendirilmesini hedeflemiştir.

Dönemin sınırlı imkânları ve yaygın geleneksel anlayışa rağmen yürütülen bu entelektüel ve kurumsal mücadele, Türkiye’de modern dış hekimliği eğitiminin temellerinin atılmasında önemli bir rol oynamıştır. Özellikle *Dışçılık Âlemi Mecmuası* üzerinden geliştirilen söylem, yalnızca meslek mensuplarının değil, toplumsal algının da dönüşümüne katkı sağlamıştır. Bugün itibarıyla hala tartışmaya açık olan ünvan, eğitim süresi ve uluslararası entegrasyon gibi konular, Ferit Ramiz Öker’in gündeme taşıdığı temel sorunlar arasında yer almaktadır.

Çalışmamızın, gelecekte yapılacak araştırmalara katkı sağlaması ve dış hekimlerinin farkındalığını derinleştirecek, öncü bilgiler sunması açısından önem taşıdığını düşünmekteyiz.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme

sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya

üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkıları

Bu çalışma tamamen yazarın kendi eseri olup başka hiçbir yazar katkısı alınmamıştır.

KAYNAKLAR

1. Yıldırım N. Berberlerden diş hekimliğine. Büyük İstanbul Tarihi Sağlık ve Yemek. 2015;4:103-9. <https://istanbultarihi.ist/assets/uploads/pdf/berberlerden-dis-hekimligine-108.pdf>
2. Baltacıoğlu AY, Baltacıoğlu İH. Türkiye'de diş hekimliği eğitim ve öğretimi (1908-1933). Osmanlı Bilimi Araştırmaları Dergisi. 2010;11(1-2):159-202. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuoba/issue/1200/14113>
3. Diş Tabipleri Cemiyeti Mecmuası. SA. 1/7, Kasım 1923.
4. Dişçilik Âlemi Mecmuası (DA). Nr. 1, 1924;1.
5. Anonim. Akşam Gazetesi. 02.08.1935.
6. Demir N. Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçiş kuşağında öncü kadın heykeltıraşlar [Yüksek lisans tezi]. Mersin: Mersin Üniversitesi; 2022. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=sELqxhTIFGAjsb-jOuuiyCM5PAMhPDcRo74OyPeFdKw5auov_iDQN7szSYRbCZUwt
7. Anonim. Milliyet Gazetesi. 09.06.1968.
8. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA). HR.İM../1-27. (Hariciye Nezareti, İstanbul Murahhaslığı).
9. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA). HR.İM../64-4. (Hariciye Nezareti, İstanbul Murahhaslığı).
10. Anonim. Akşam Gazetesi. 13.09.1954.
11. Anonim. Cumhuriyet Gazetesi. 01.09.1936.
12. Ramiz F. Yedinci beynelmilel dişçilik kongresine iştirak etmeliyiz. Dişçilik Âlemi Mecmuası (DA). 1924-1926;18:547-8.
13. Selçuk M. Dişçilik Âlemi Mecmuası (1924-1929). Tarih Dergisi. 2013;57(1):105-26. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iutarih/issue/9630/120310>
14. Ramiz F. Maksat ve mesleğimiz. Dişçilik Âlemi Mecmuası (DA). 1924;1:1.
15. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA). A)MKT. UM../39-75. (Sadaret, Umum Vilayet Evrakı).
16. Anonim. Vakit Gazetesi. 07.07.1939.
17. Ramiz F. Avrupa'da dişçilik âleminde mesleki faaliyetler. Dişçilik Âlemi Mecmuası (DA). 1924;1:3-6.
18. Ramiz F. Şubemizin ıslahı çareleri. Dişçilik Âlemi Mecmuası (DA). 1924;3:65-7.